

2. Bujor Dulgău, Claudiu Porumbăcean, *Oameni din Sătmar*, Editura Solstițiu, Satu Mare, 2000, 256 pag.

Cartea pe care o prezentăm reunește eforturile documentaristice susținute de doi slujitori ai arhivelor satmărene, unul cu o experiență vastă în domeniu și cu o pregătire profesională demnă de cel mai mare respect, înnobilită de pasiunea față de istorie, virtuți ce-i sunt caracteristice istoricului Bujor Dulgău, completate în mod fericit de strădania celui alt autor, Claudiu Porumbăcean, aflat la început de drum, dar debordând de entuziasmul și energia lucrativă a tânărului dornic de afirmare, susținută de capacitatea intelectualului înscris pe calea cercetării asidue a documentelor istorice.

Beneficiind de un *Cuvânt înainte* ce-l are ca autor pe Prof. univ. dr. Doru Radosav, o personalitate marcantă, un iubitor al istoriei satmărene, a cărui activitate va constitui cu siguranță, peste vreme, subiectul unei cărți despre oamenii de seamă ai Sătmarului, volumul *Oameni din Sătmar* prezintă datele biografice a 148 de personalități satmărene, completate de alte 53 prezentate în *Anexă*, aducând în fața cititorului *succinte informații despre viața, traiectoria profesională și opera unor oameni de seamă, legați de spațiul satmărean prin obârșie ori prin activitate.*

Adoptând o prezentare fără ierarhii, ce ar fi stabilite după criterii mai mult sau mai puțin obiective, autorii au apelat la ordonarea alfabetică a numelor, o metodă pragmatică prin care se contracarează din start orice discuții polemice. Spațiul geografic la care se face raportarea nu se limitează doar la teritoriul județului Satu Mare, cuprinzând și numele unor personalități din regiunile învecinate (Sălaj, Bihor, Maramureș, Ugocea), într-o firească abordare determinată de schimbările configurației teritoriale pe care județul Satu Mare le-a suferit de-a lungul secolelor.

Alături de calitățile oferite de un instrument de lucru, gen dicționar istoric al personalităților, cartea este considerată de cei doi autori drept *una de restituire istorică... la care poate apela orice cititor, de la cel avizat la cel de rând.* Modestia celor doi istorici este evidențiată de scuzele pe care le aduc în *Cuvântul către cititor*, motivată de imposibilitatea de a realiza o lucrare exhaustivă (câți cercetători pot avea asemenea realizări?), susținându-și bunele intenții prin *gândul sincer al unei convenite reparații de ordin moral vizavi de cei care nu mai sunt, dar care au însemnat ceva în istoria Sătmarului.* Vom da, în acest sens, doar un singur exemplu, al unei personalități mai puțin cunoscute de publicul larg, dar de numele căreia se leagă realizări importante, ce au contribuit la modernizarea și dezvoltarea județului Satu Mare: Octavian Ardelean (1899-1974), prefect al județului în perioada 1935-1937, ani în care se construiesc edificii de marcă: Palatul Prefecturii (actualul Muzeu Județean), Catedrala Ortodoxă, Biserica "Sf. Arhangheli Mihail și Gavril", statuia Dr. Vasile Lucaci, Spitalul din Negrești, ș.a.

Datele de ordin biografic sunt întregite așadar de informații ce ilustrează evenimente istorice, evoluții sociale, politice și culturale, evidențiind modul în care personalitățile prezentate s-au implicat în desfășurarea lor.

Apreciem, deopotrivă, și citatul introductiv ales de autori: *Încă în suta șaptesprezecea, Miron Costin scria regelui Poloniei că cel mai frumos și mai corect dialect românesc, cel mai apropiat de graiul italic, se vorbește la Sătmar* (M. Eminescu, ziarul "Timpul", 4 noiembrie 1882).

Considerentele noastre susțin prezența acestei cărți în toate bibliotecile satmărene, inclusiv a celor particulare, atât pentru caracterul documentar, dar și datorită modelelor de comportament, atitudine, implicare, devotament și responsabilitate oferite de oamenii cei mai de seamă ai Sătmarului. (Daniela Bălu)